

Zasiłki chorobowe, macierzyńskie, opiekuńcze bez tajemnic

Ekspert: Agnieszka Ślęzak, wicedyrektor
Departamentu Zasiłków, Centrala ZUS

Komu przysługują zasiłki?

Zasiłki
przysługują
osobie objętej
ubezpieczeniem
chorobowym w
ZUS, czyli
osobie, która:

- jest pracownikiem,
- jest członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej i spółdzielni kółek rolniczych,
- wykonuje pracę nakładczą,
- wykonuje pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy- zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług albo współpracujesz z osobą, która wykonuje taką umowę, lub pracujesz na podstawie umowy uaktywniającej, np. jesteś nianią,
- prowadzi pozarolniczą działalność lub współpracuje z osobą, która prowadzi taką działalność,
- wykonuje odpłatnie pracę, na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- odbywa służbę zastępczą,
- jest duchownym.

Zasitek chorobowy

Prawo do zasiłku chorobowego

Niezdolność
w czasie
trwania
ubezpieczenia

*(zasiłek
wyplaca
pracodawca
lub ZUS)*

Niezdolność
zaczęła się w
czasie trwania
ubezpieczenia,
ale kończy się
po ustaniu

*(po ustaniu
ubezpieczenia
wyplaca ZUS)*

Niezdolność powstała w
ciągu 14 dni / 3 miesięcy
po ustaniu
ubezpieczenia i trwała
bez przerwy co najmniej
30 dni

(wyplaca ZUS)

Zasilek chorobowy – dla pracującego emeryta/rencisty:

przystępuje w czasie trwania ubezpieczenia

nie przystępuje po zakończeniu ubezpieczenia

Wysokość zasiłku chorobowego

80% podstawy wymiaru zasiłku

70% podstawy wymiaru zasiłku

- Za okres pobytu w szpitalu

100% podstawy wymiaru zasiłku

- Jeżeli niezdolność do pracy:
  - przypada na okres ciąży
  - powstała wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów lub poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów
  - powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy
  - jest spowodowana wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową

Wysokość zasiłku chorobowego

Wypadek przy
pracy lub choroba
zawodowa

- Zasiłek chorobowy w wysokości 100 % podstawy wymiaru – także gdy niezdolność do pracy jest konsekwencją późniejszych następstw wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.
- Jeśli ubezpieczony ma więcej niż jeden tytuł ubezpieczenia , np. ma dwóch pracodawców i uległ wypadkowi przy pracy u jednego z nich - ma prawo do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego w wysokości 100% podstawy wymiaru, z każdego tytułu ubezpieczenia.

Zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego

Ubezpieczony nie otrzyma zasiłku z ubezpieczenia wypadkowego, gdy:

- świadomie (umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa) naruszył przepisy o ochronie życia i zdrowia i było to wyłączną przyczyną wypadku
- był w stanie nietrzeźwości albo pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych i przyczynił się w znacznym stopniu do spowodowania wypadku
- bezzasadnie nie zgodził się na badanie w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych albo przez swoje zachowanie uniemożliwił przeprowadzenie takiego badania.

Zasitek macierzyński

Urlop macierzyński

Urlop na warunkach urlopu
macierzyńskiego

Urlop rodzicielski

Urlop ojcowski

W okresie ubezpieczenia chorobowego lub urlopu wychowawczego

- Urodzenie dziecka
- Przyjęcie na wychowanie dziecka w wieku do 7 lub do 10 lat, jeżeli wobec dziecka podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego i wystąpienie do sądu z wnioskiem o jego przysposobienie
- Przyjęcie na wychowanie dziecka w ramach rodziny zastępczej (z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej) w wieku do 7 lub 10 lat, jeżeli wobec dziecka podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego

Po ustaniu ubezpieczenia chorobowego

- Umowa o pracę przedłużona do dnia porodu
- Gdy pracownica została zwolniona w okresie ciąży:
  - z powodu ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy
  - z naruszeniem przepisów prawa, stwierdzonym prawomocnym orzeczeniem sądu

Zasiłek macierzyński

Ubezpieczony ojciec dziecka

- Rezygnacja matki dziecka z zasiłku po wykorzystaniu co najmniej 14 tygodni urlopu macierzyńskiego
- Zasiłek za całość lub część urlopu rodzicielskiego – rodzice mogą dzielić się urlopem
- Matka nieubezpieczona podejmuje pracę co najmniej w połowie etatu

Ubezpieczony ojciec dziecka lub inny członek najbliższej rodziny

- Pobyt ubezpieczonej matki dziecka w szpitalu
- W razie śmierci matki dziecka (ubezpieczonej i nieubezpieczonej)
- W razie porzucenia dziecka przez matkę (ubezpieczoną i nieubezpieczoną)
- Ubezpieczona matka dziecka jest niezdolna do samodzielnej egzystencji lub niepełnosprawna w stopniu znacznym

Jeśli matka umrze lub porzuci dziecko

- Jeśli umrze matka dziecka (ubezpieczona lub nieubezpieczona), to jego ojciec lub inny członek najbliższej rodziny – gdy jest ubezpieczony – otrzyma zasiłek macierzyński na pozostały okres od dnia następnego po śmierci matki dziecka.
- Jeśli ubezpieczona matka porzuci dziecko, to jego ojciec lub inny członek najbliższej rodziny (gdy jest ubezpieczony) może:
  - pobierać zasiłek macierzyński przez okres odpowiadający części urlopu macierzyńskiego, gdy matka korzystała z tego urlopu po porodzie co najmniej przez 8 tygodni
  - pobierać dodatkowy zasiłek opiekuńczy, gdy matka porzuciła dziecko przed upływem 8 tygodni po porodzie, a zasiłek macierzyński po tym okresie

Prawo do zasiłku macierzyńskiego: szczególne sytuacje

Jeśli urodzi się martwe dziecko

Zasiłek macierzyński - 8 tygodni po porodzie

Jeśli dziecko umrze po skończeniu 8 tygodni życia

Zasiłek macierzyński - 7 dni po dniu zgonu dziecka

Jeśli urodziło się więcej niż jedno dziecko, a jedno z dzieci umrze

Zasiłek macierzyński - przez okres odpowiedni do liczby pozostałych dzieci

URLOP OJCOWSKI

**W wymiarze do 2 tygodni
nie dłużej jednak niż:**

**do ukończenia przez dziecko
24 miesięcy życia**

**do upływu 24 miesięcy od dnia
uprawomocnienia się postanowienia
orzekającego przysposobienie dziecka,
do 7 roku życia lub odpowiednio 10 roku życia
i nie dłużej niż do ukończenia odpowiednio 7
lub 10 roku życia**

Zasitek opiekuńczy

Prawo do zasiłku opiekuńczego

Można opiekować się dzieckiem, które nie ukończyło 8 lat i otrzymywać zasiłek opiekuńczy, jeśli wystąpiła jedna z następujących sytuacji:

- nieprzewidziane zamknięcie żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza
- konieczność izolacji dziecka z powodu podejrzenia o nosicielstwo choroby zakaźnej
- choroba niani (z którą rodzic ma zawartą umowę uaktywniającą), lub dziennego opiekuna, którzy opiekują się dzieckiem
- poród lub choroba małżonka lub rodzica dziecka, którzy stale opiekują się dzieckiem, a poród lub choroba uniemożliwia tę opiekę
- pobyt w szpitalu albo innej placówce leczniczej małżonka lub rodzica dziecka, którzy stale opiekują się dzieckiem

Można otrzymywać zasiłek opiekuńczy, jeśli ubezpieczony:

- opiekuje się chorym dzieckiem (własnym, małżonka, przysposobionym, przyjętym na wychowanie)
- opiekuje się chorym członkiem rodziny (małżonkiem, rodzicem dziecka, rodzicami, ojczymem, macochą, teściami, dziadkami, wnukami, rodzeństwem - jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym)
- opiekuje się dzieckiem niepełnosprawnym w razie:
  - porodu lub choroby małżonka lub rodzica dziecka, którzy stale opiekują się dzieckiem,
  - pobytu w szpitalu albo innej placówce leczniczej małżonka lub rodzica dziecka, którzy stale opiekują się dzieckiem
- opiekuje się chorym dzieckiem niepełnosprawnym

Zasiłek przysługuje nie dłużej niż przez:

- 60 dni w roku kalendarzowym – opieka nad zdrowym dzieckiem do lat 8 lub chorym dzieckiem do lat 14, w tym także dzieckiem niepełnosprawnym w tym wieku
- 14 dni w roku kalendarzowym – opieka nad dzieckiem w wieku ponad 14 lat lub innym chorym członkiem rodziny
- 30 dni w roku kalendarzowym – opieka nad:
  - chorym dzieckiem niepełnosprawnym w wieku od 14 do 18 lat
  - dzieckiem niepełnosprawnym w wieku od 8 do 18 lat, jeśli w wyniku porodu, choroby albo pobytu w szpitalu małżonka lub rodzica dziecka, którzy stale opiekują się dzieckiem, nie mogą oni opiekować się dzieckiem niepełnosprawnym.

Dziękuję za uwagę